

Pensioenkorting van de baan

Doordat de rente en de aandelenkoersen de afgelopen maanden zijn gestegen, hoeven de pensioenen niet te worden verlaagd.

Van onze verslaggever
Frank van Alphen

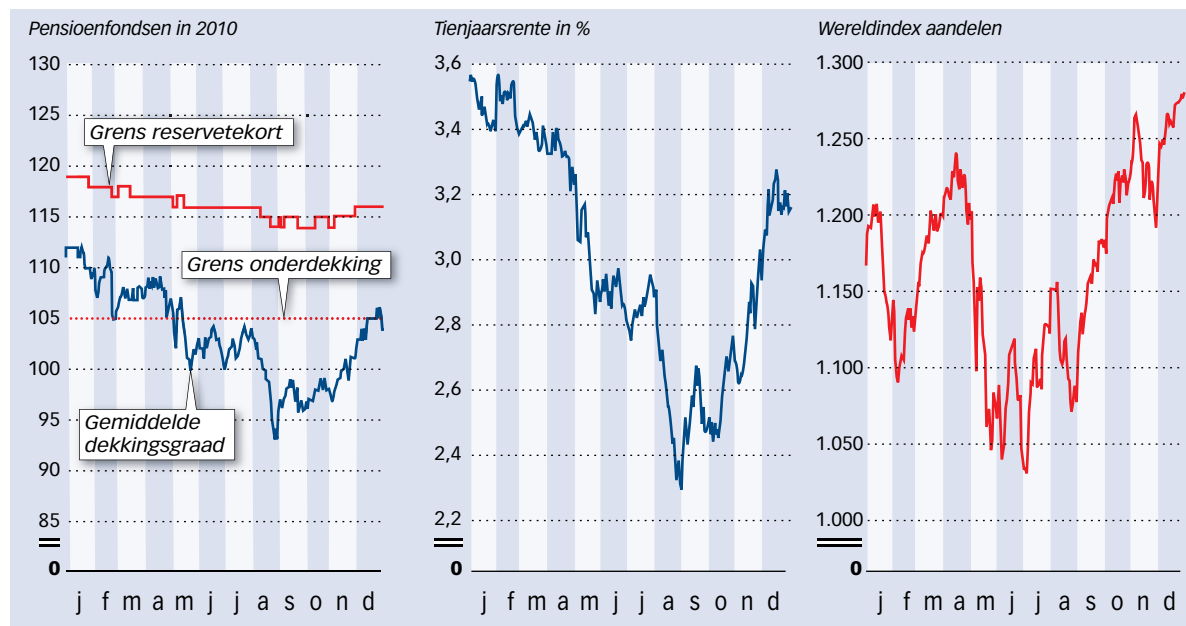
AMSTERDAM Miljoenen gepensioneerd en werknemers hoeven niet bang te zijn dat hun pensioenrechten met ingang van 2012 worden verlaagd. Door de stijging van de rente en de aandelenkoersen van de afgelopen maanden zijn pensioenfondsen op het nippertje in veilig vaarwater terechtgekomen.

De laatste dag van het vorige jaar was een belangrijke peildatum voor de pensioensector. De dekkinggraad (de verhouding tussen het vermogen en de toekomstige verplichtingen) op die dag bepaalt of fondsen al dan niet moeten grijpen naar het ultieme wapen om orde op zaken te stellen: het korten van de pensioenrechten. Doordat de gemiddelde dekkinggraad de afgelopen twee maanden flink is gestegen, hoeven maar weinig deelnemers te vrezen voor een brief waarin staat dat hun opgebouwde pensioen met ruwweg 5 procent wordt gekort.

Arnold Jager van adviesbureau Aon Hewitt verwacht dat slechts een beperkt aantal fondsen volgend jaar moet snijden in de pensioenen. De gemiddelde dekkinggraad van pensioenfondsen stond op 31 december op 104 procent volgens de pensioenthermometer van Aon Hewitt. Hierdoor zit de dekkinggraad net onder het niveau dat eind 2013 van De Nederlandsche Bank (DNB) moet worden bereikt.

Eind deze zomer waren de vooruitzichten een stuk minder rooskleurig. De pensioenen van miljoenen werkenden en gepensioneerd dreigden te worden gekort met ingang van 2012. De gemiddelde dekkinggraad was weggezakt naar circa

» Geen pensioenverlaging door gestegen dekkinggraad

040111 © de Volkskrant - wm. Bron: Bloomberg, www.pensioenthermometer.nl

95 procent. Voor elke euro aan verplichtingen was nog maar 95 cent in kas. De daling was vooral te wijten aan de gedaalde rente. Hoe lager de rente, hoe hoger de pensioenverplichtingen in de boeken komen te staan. Ook de sneller dan verwachte stijging van de levensverwachting had de verplichtingen opgeschroefd.

Afstempelen

De bekendmaking in augustus van minister Donner, destijds van Sociale Zaken, dat veertien fondsen al met ingang van dit jaar moesten afstempelen, wakkerde de onrust over de oudedagsvoorziening verder aan. Donner en DNB maakten duidelijk dat het pensioen niet langer een zeker bezit was.

Als de dekkinggraad rond de 95 procent zou blijven hangen, moesten veel fondsen de pensioenen afstempelen met ingang van 2012. Dat was afgesproken in de herstelplannen uit 2009. Daarin staat hoe fondsen hun dekkinggraad denken op te vijzelen naar de ondergrens van 105 procent in 2013. Meestal doen ze dat door de pensioenen te bevriezen, de regeling te versoberen en de premie iets te verhogen.

Fondsen die achterblijven bij het afgesproken groeipad, moeten meestal korten. Een andere list bedenken, is vaak niet mogelijk. Premieverhoging zou geen soelaas bieden. Werkgevers en werknemers zijn immers niet bereid meer opzij te leggen voor hun pensioen. Bovendien

zet een premieverhoging doorgaans weinig zoden aan de dijk.

Een goed voorbeeld is het ABP. De dekkinggraad van dit fonds voor ambtenaren en onderwijzers daalde eind september naar 95 procent. Een korting dreigde als dat percentage zo laag bleef. Eind van het jaar moest de dekkinggraad ten minste 96 procent zijn volgens het herstelplan. Eind november was deze graadmeter gestegen naar 99 procent. Gezien de aandelenrally in december en de verdere rentestijging is het uitgesloten dat het ABP onder de 96 procent is geëindigd. Het fonds maakt zijn dekkinggraad pas op 20 januari bekend. Ook de meeste andere fondsen publiceren de komende weken hun officiële cijfers.

De beweeglijkheid van de dekkinggraad toonde aan hoe gevoelig pensioenfondsen zijn geworden voor de luimen van de financiële markten en de stijging van de levensverwachting. Werkgevers, vakbonden en kabinet zinnen op manieren om de pensioensector robuuster te maken. Opties zijn het koppelen van de pensioenleeftijd aan de levensverwachting en het verschuiven van het beleggingsrisico naar de deelnemers.

Sommige zaken zijn pas mogelijk na een wetwijziging. Zo'n wijziging kan een onderdeel zijn van het pensioenakkoord dat werkgevers en bonden willen sluiten met het kabinet. De vakbonden willen in deze deal ook afspraken over een welvaartsvaste AOW opnemen.

Minder beweeglijke rente

Diverse pensioenuitvoerders, zoals de Algemene Pensioen Groep (APG), zouden graag zien dat DNB een andere rente gaat hanteren. Ze willen een minder beweeglijke rente, bijvoorbeeld een gemiddelde over een aantal jaren. DNB voelt vooralsnog weinig voor een andere rente. Volgens de toezichthouder hebben fondsen genoeg tijd gekregen om te reageren op renteschommelingen.

Volgende maand moeten pensioenfondsen een evaluatie van hun herstelplan naar DNB sturen. De meeste kunnen melden dat het herstel volgens plan verloopt.

De volgende peildatum voor DNB is eind dit jaar. Dan kijkt de toezichthouder weer of de fondsen op hun groeipad zitten. Mocht dat niet zo zijn dan dreigt alsnog verlaging van de pensioenen. Zolang de dekkinggraad onder de 105 procent blijft steken, hoeven de deelnemers niet te rekenen op indexatie van hun pensioen.